

عنوان درس (فارسی): روانشناسی شناختی: فرایندهای پایه

عنوان درس (انگلیسی): Cognitive Psychology: Basic Processes

تعداد واحد: ۲ (تئوری)

نوع درس: اصلی / تخصصی

سطح درس: کارشناسی ارشد

تعداد جلسات: ۱۶ جلسه (هر جلسه حدود ۹۰ دقیقه)

هدف کلی درس:

تبیین عمیق فرایندهای شناختی پایه (ادراک، توجه، حافظه، پردازش اولیه اطلاعات) با تأکید بر مدل‌های نظری کلاسیک و معاصر، شواهد عصب‌شناختی و چالش‌های پژوهشی نوین

دانشجو در پایان درس قادر خواهد بود:

- ✓ مدل‌های اصلی ادراک و پردازش حسی‌شناختی را مقایسه و نقد کند.
- ✓ مکانیزم‌های توجه انتخابی، تقسیم‌شده و پایدار را با شواهد تجربی و عصبی توضیح دهد.
- ✓ ساختارها و فرایندهای حافظه کاری و حافظه بلندمدت را تحلیل کند.
- ✓ نقش فرایندهای پایه در پدیده‌های بالاتر (زبان، تصمیم‌گیری، آگاهی) را تبیین نماید.
- ✓ روش‌های تحقیق کلیدی در روانشناسی شناختی (رفتاری، الکتروفیزیولوژیک، تصویربرداری) را ارزیابی کند.
- ✓ مقالات مروری و تجربی جدید را بخواند، خلاصه کند و نقد علمی انجام دهد.

روش تدریس

ترکیبی از سخنرانی مفهومی + بحث گروهی + ارائه دانشجویی + تحلیل مقاله + دموهای آزمایشگاهی ساده یا ویدئوهای کلاسیک

روش ارزشیابی:

میان‌ترم (تحلیل مقاله یا آزمون تشریحی): ۳۰٪

پایان‌ترم (آزمون جامع تشریحی + مفهومی): ۴۰٪

ارائه سمینار (مقاله جدید + نقد): ۲۰٪ (۱۰۱۵ دقیقه + پرسش و پاسخ)

فعالیت کلاسی، خلاصه‌نویسی مقالات، مشارکت در بحث: ۱۰٪

منابع اصلی (ترجیحاً آخرین ویرایش‌ها)

1. Eysenck, M. W., & Keane, M. T. (2020). Cognitive Psychology: A Student's Handbook
2. Goldstein, E. B. (2022). Cognitive Psychology: Connecting Mind, Research, and Everyday Experience
3. Sternberg, R. J., & Sternberg, K. (آخرین ویرایش). Cognitive Psychology

برنامه کلاسی جلسه به جلسه (۱۶ جلسه)

جلسه	موضوع اصلی	زیرموضوع‌های کلیدی	فعالیت / تکلیف پیشنهادی
۱	مقدمه و تاریخچه روانشناسی شناختی	انقلاب شناختی، اطلاعات پردازشی، مقایسه با رفتارگرایی و عصب‌شناسی شناختی	خواندن مقاله
۲	روش‌های تحقیق در فرایندهای شناختی	طرح‌های رفتاری، زمان واکنش، priming, EEG/ERP, fMRI, MEG, eye-tracking	خلاصه یک روش تصویربرداری (گروهی)
۳	ادراک - پردازش حسی پایه	Bottom-up vs Top-down, Feature integration theory, Gestalt principles	بحث + illusions دمو
۴	ادراک - تشخیص الگو و распознавание اشیاء	Template, Feature, Prototype, Recognition-by-components (Biederman)	نقد مقاله جدید در object recognition
۵	توجه - مفاهیم پایه و مدل‌ها	فیلتر زودرس / دیررس، ظرفیت محدود، Spotlight, Zoom-lens, Biased competition	تمرین Stroop / Simon task
۶	توجه - انتخابی، تقسیم‌شده، پایدار	Attentional blink, Change blindness, Inattention blindness, Sustained attention	تحلیل ویدئو famous inattention blindness
۷	حافظه کاری - مدل‌ها و ظرفیت	Baddeley multicomponent, Embedded processes, Time-based resource sharing	محاسبه ظرفیت حافظه کاری در کلاس (n-back demo)
۸	میان‌ترم + مرور فرایندهای تا اینجا	آزمون یا ارائه کوتاه دانشجویان	—
۹	حافظه کاری - کنترل اجرایی و کاربردها	Central executive, Inhibition, Updating, Shifting (Miyake), WM training debate	بحث در مورد محدودیت‌های WM training
۱۰	حافظه بلندمدت - ساختارها	Episodic vs Semantic vs Procedural, Tulving, Levels of processing	مقایسه episodic و semantic با مثال‌های واقعی
۱۱	کدگذاری، بازیابی و فراموشی	Encoding specificity, Retrieval practice, Consolidation, Interference	طراحی یک آزمایش ساده retrieval practice
۱۲	حافظه خودزندگی‌نامه‌ای و حافظه آینده‌نگر	Autobiographical memory, Prospective memory, Flashbulb, False memory	بحث در مورد DRM paradigm و false memory

نقد مقاله جدید consciousness	Global workspace, Integrated information, Attention & consciousness	تعامل فرایندهای پایه با آگاهی و هوشیاری	۱۳
انتخاب مقاله برای نقد سمینار	Crisis در روانشناسی شناختی، Bayesian statistics, Preregistration	چالش‌های معاصر : Replication, Open science	۱۴
—	هر دانشجو ۱۰-۱۵ دقیقه + بحث	ارائه‌های دانشجویی (سمینار)	۱۵
آزمون نهایی یا بحث باز	ارتباط فرایندهای پایه با فرایندهای عالی، جهت‌گیری‌های آینده-AI (AI-inspired models)	جمع‌بندی، مرور جامع و چشم‌انداز آینده	۱۶